

Europejskie postępowanie cywilne (3)

ZSP V R. AKAD. 2018/2019

Rozporządzenie 4/2009

Art. 1

1. Niniejsze rozporządzenie ma zastosowanie do zobowiązań alimentacyjnych wynikających ze stosunku rodzinnego, pokrewieństwa, małżeństwa lub powinowactwa.

Rozporządzenie 4/2009 – pojęcia

Art. 2 –

„orzeczenie” oznacza orzeczenie wydane w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych przez sąd państwa członkowskiego, niezależnie od nazwy takiego orzeczenia, takiej jak wyrok, nakaz, postanowienie czy nakaz egzekucyjny, jak również orzeczenie dotyczące określenia kosztów wydane przez urzędnika sądowego. Na użytek rozdziałów VII i VIII termin „orzeczenie” oznacza także orzeczenie w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych wydane w państwie trzecim

„ugoda sądowa” oznacza ugodę w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych zatwierdzoną przez sąd lub zawartą przed sądem w toku postępowania;

Rozporządzenie 4/2009 – pojęcia

Art. 2 –

"dokument urzędowy" oznacza:

a) dokument w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych sporządzony lub zarejestrowany oficjalnie jako dokument urzędowy w państwie członkowskim pochodzenia, którego autentyczność:

(i) dotyczy podpisu i treści dokumentu urzędowego; oraz

(ii) została stwierdzona przez organ publiczny lub inny organ uprawniony do tego celu; lub

b) porozumienie w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych zawarte z organami administracyjnymi państwa członkowskiego pochodzenia lub przez nie uwierzytelnione

Rozporządzenie 4/2009 – pojęcia

Art. 2 –

„państwo członkowskie pochodzenia" oznacza w zależności od przypadku państwo członkowskie, w którym wydano orzeczenie, zatwierdzono lub zawarto ugody sądową oraz sporządzono dokument urzędowy;

"państwo członkowskie wykonania" oznacza państwo członkowskie, w którym wystąpiono o wykonanie orzeczenia, ugody sądowej lub dokumentu urzędowego;

"wierzyciel" oznacza każdą osobę fizyczną, której należne są świadczenia alimentacyjne lub która występuje z roszczeniem o świadczenia alimentacyjne;

"dłużnik" oznacza każdą osobę fizyczną, która ma zobowiązania alimentacyjne lub względem której wysunięto roszczenie o świadczenia alimentacyjne.

Rozporządzenie 4/2009

Rozporządzeniem objęte są transgraniczne wnioski alimentacyjne wynikające ze stosunków rodzinnych.

Na jego mocy ustanawia się wspólne dla całej Unii Europejskiej przepisy umożliwiające dochodzenie należności z tytułu zobowiązań alimentacyjnych, nawet jeżeli dłużnik bądź wierzyciel znajdują się za granicą.

Rozporządzenie to dotyczy zobowiązań alimentacyjnych wynikających ze stosunków rodzinnych, pokrewieństwa, małżeństwa lub powinowactwa, tak aby zapewnić równe traktowanie wszystkich wierzycieli alimentacyjnych. Pojęcie „zobowiązania alimentacyjnego” powinno być interpretowane w sposób autonomiczny.

Rozporządzenie 4/2009

Celem zharmonizowanego systemu ustanowionego rozporządzeniem alimentacyjnym, na podobieństwo systemu ustanowionego konwencją brukselską, a następnie rozporządzeniem Bruksela I, jest wyeliminowanie w razie możliwości odesłań do krajowych przepisów dotyczących jurysdykcji.

Szczególne normy jurysdykcyjne przewidziane w tej konwencji służą temu, by właściwość sądów danego państwa można było ustalić bez odwoływania się do prawa sądu rozpatrującego sprawę (*lex fori*).

Owo odrzucenie krajowych lub nadzwyczajnych norm jurysdykcyjnych ułatwia również proces uznawania orzeczeń we wszystkich państwach członkowskich, który stanowi kamień węgielny europejskiego systemu współpracy sądowej w sprawach cywilnych

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 3

Sądami, które mają jurysdykcję do rozpoznania spraw dotyczących zobowiązań alimentacyjnych w państwach członkowskich są:

- a)** sąd zwykłego miejsca pobytu pozwanego; lub
- b)** sąd zwykłego miejsca pobytu wierzyciela; lub
- c)** sąd, który zgodnie z prawem sądu ma jurysdykcję do prowadzenia postępowania dotyczącego statusu osoby, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron; lub
- d)** sąd, który zgodnie z prawem sądu jest właściwy do prowadzenia postępowania dotyczącego odpowiedzialności rodzicielskiej, w przypadku gdy sprawa dotycząca zobowiązań alimentacyjnych jest związana z tym postępowaniem, chyba że jurysdykcja ta wynika tylko z obywatelstwa jednej ze stron.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 3

Pojęcie zwykłego pobytu – wykładnia autonomiczna

Motyw (9) Należy umożliwić wierzycielowi alimentacyjnemu łatwe uzyskanie w danym państwie członkowskim orzeczenia, które automatycznie będzie wykonalne w innym państwie członkowskim bez dokonywania żadnych dodatkowych formalności.

Przyjmuje się, że jest to miejsce, w którym znajduje się centrum egzystencji, a więc główny punkt (ośrodek) więzi danej osoby (M. Pazdan, *Prawo prywatne międzynarodowe*, Warszawa 2009, s. 52).

Przy ustalaniu tego miejsca należy każdorazowo brać pod uwagę okoliczności konkretnego przypadku, uwzględniając sytuację osobistą (rodzinną) oraz zawodową osoby, a także czas trwania pobytu.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 4

1. Strony mogą umówić się, że następujący sąd lub sądy państwa członkowskiego mają jurysdykcję do rozstrzygnięcia sporów już wynikłych lub mogących wyniknąć między nimi w sprawach dotyczących zobowiązań alimentacyjnych:

a) sąd lub sądy państwa członkowskiego, w którym jedna ze stron ma zwykłe miejsce pobytu;

b) sąd lub sądy państwa członkowskiego, którego obywatelem jest jedna ze stron;

c) w przypadkach zobowiązań alimentacyjnych między małżonkami lub byłymi z małżonkami:

(i) sąd, który ma jurysdykcję do rozstrzygnięcia ich sporów w sprawach małżeńskich; lub

(ii) sąd lub sądy państwa członkowskiego, które było ostatnim wspólnym zwykłym miejscem pobytu małżonków przez okres co najmniej jednego roku.

Warunki określone w lit. a), b) lub c) muszą być spełnione w momencie zawierania umowy dotyczącej wyboru sądu lub w momencie wytoczenia powództwa.

O ile strony nie postanowią inaczej, jurysdykcja nadana na mocy umowy jest **wyłączna**.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 4

2. Umowa w sprawie wyboru sądu zawierana jest na piśmie. Każde przekazanie informacji za pomocą środków elektronicznych umożliwiające trwałą zapis takiej umowy uznaje się za równoważne formie pisemnej.

3. Niniejszego artykułu nie stosuje się w przypadku sporu dotyczącego zobowiązań alimentacyjnych wobec dzieci poniżej 18 roku życia.

Art. 10

Jeżeli wytoczono powództwo przed sądem państwa członkowskiego w sprawie, w której sąd ten nie ma jurysdykcji na mocy niniejszego rozporządzenia, sąd ten stwierdza z urzędu brak swojej jurysdykcji.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 5

Niezależnie od jurysdykcji wynikającej z innych przepisów niniejszego rozporządzenia sąd państwa członkowskiego, uzyskuje jurysdykcję, jeżeli pozwany wda się w spór przed tym sądem. Zasada ta nie ma zastosowania, jeżeli pozwany wdaje się w spór w celu podniesienia zarzutu braku jurysdykcji.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 6

Jeżeli żaden sąd państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji na mocy art. 3, 4 i 5 i żaden sąd państwa, które jest stroną Konwencji z Lugano, a nie jest państwem członkowskim, nie ma jurysdykcji na podstawie tej konwencji, jurysdykcję mają sądy państwa członkowskiego, którego obywatelstwo mają obie strony.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 6

Obecnie poza państwami członkowskimi UE stronami umawiającymi się konwencji z Lugano z 2007 r. jest Szwajcaria, Norwegia, Islandia.

Co do zasady czynnikiem umożliwiającym ustalenie właściwej jurysdykcji na mocy konwencji z Lugano jest **miejsce zamieszkania/siedziba strony pozwanej**.

Osoby mające miejsce zamieszkania/siedzibę w umawiającym się państwie są podawane do sądu w tymże państwie, niezależnie od swojego obywatelstwa.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 6

Konwencja zawiera jednak szereg postanowień, które odchodzą od tej zasady i pozwalają na wszczęcie postępowania sądowego w innym umawiającym się państwie niż to, w którym miejsce zamieszkania/siedzibę ma strona pozwana.

Przykładem takiego postanowienia szczególnego stanowi uregulowanie jurysdykcji w sprawach dotyczących alimentów, w których wierzyciel alimentacyjny może zwrócić się do sądów w umawiającym się państwie, w którym sam zamieszkuje.

Zasady szczególnej jurysdykcji stanowią dodatkową opcję dla powoda, który może również zdecydować o pozwaniu pozwanego do sądu w umawiającym się państwie, w którym dana osoba ma swoje miejsce zamieszkania/siedzibę.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 7

Jeżeli żaden sąd państwa członkowskiego nie ma jurysdykcji na mocy art. 3, 4, 5 i 6, sądy państwa członkowskiego mogą w wyjątkowych przypadkach rozpoznać sprawę, jeśli postępowanie nie może zostać we właściwy sposób wszczęte ani przeprowadzone lub nie jest możliwe w państwie trzecim, z którym sprawa jest **ściśle związana**.

Sprawa powinna mieć wystarczający związek z państwem członkowskim sądu, przed którym wytoczono powództwo.

forum necessitatis - Przepis ten ma na celu zaradzenie w szczególności sytuacjom odmowy przyznania ochrony prawnej. Jurysdykcja w oparciu o regulację dotyczącą *forum necessitatis* może być wykonywana, wyłącznie gdy sprawa ma wystarczający związek z państwem członkowskim sądu, przed którym ją wytoczono, na przykład gdy jedna ze stron ma obywatelstwo państwa tego sądu

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 8

1. Jeżeli orzeczenie zostało wydane w państwie członkowskim lub w państwie będącym stroną Konwencji haskiej z 2007 roku, w którym to państwie wierzyciel ma zwykłe miejsce pobytu, dłużnik nie może wszcząć postępowania w celu zmiany orzeczenia lub wydania nowego orzeczenia w żadnym innym państwie członkowskim, dopóki wierzyciel ma nadal zwykłe miejsce pobytu w państwie, w którym wydano orzeczenie.

2. Ustęp 1 nie ma zastosowania:

a) jeżeli strony zgodnie z art. 4 umówiły się, że sądami mającymi jurysdykcję będą sądy tego innego państwa członkowskiego;

b) jeżeli wierzyciel zgodnie z art. 5 podda się jurysdykcji sądów tego innego państwa członkowskiego;

c) jeżeli organ właściwy w państwie pochodzenia będącym stroną Konwencji haskiej z 2007 roku nie może wykonywać jurysdykcji w celu zmiany orzeczenia lub wydania nowego orzeczenia lub gdy odmawia sprawowania jurysdykcji w tym celu;

d) jeżeli orzeczenie wydane w państwie pochodzenia będącym stroną Konwencji haskiej z 2007 roku nie może być uznane lub nie może mu zostać nadana klauzula wykonalności w państwie członkowskim, w przypadku gdy rozpatrywana jest możliwość wszczęcia postępowania w sprawie zmiany orzeczenia lub wydania nowego orzeczenia w tym państwie członkowskim.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 9

Na użytek niniejszego rozdziału przyjmuje się, że powództwo zostało wytoczone przed sądem:

- a)** w chwili, w którym dokument wszczynający postępowanie lub dokument równorzędny został wniesiony do sądu, pod warunkiem że powód nie zaniechał następnie podjęcia czynności, do których podjęcia był obowiązany celem spowodowania doręczenia dokumentu pozwanemu; lub
- b)** jeżeli dokument powinien być doręczony przed złożeniem go w sądzie - w dniu, w którym organ odpowiedzialny za doręczenie otrzymał dokument, pod warunkiem że powód nie zaniechał podjęcia czynności, do których podjęcia był obowiązany celem wniesienia dokumentu do sądu.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 10

Jeżeli wytoczono powództwo przed sądem państwa członkowskiego w sprawie, w której sąd ten nie ma jurysdykcji na mocy niniejszego rozporządzenia, sąd ten stwierdza z urzędu brak swojej jurysdykcji.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 11

1. Jeżeli pozwany, który ma zwykłe miejsce pobytu na terytorium państwa innego niż państwo członkowskie, w którym wytoczono powództwo, nie wda się w spór, sąd właściwy w danej sprawie zawiesza postępowanie do czasu ustalenia, że pozwany miał możliwość otrzymania dokumentu wszczynającego postępowanie lub dokumentu równorzędnego w czasie umożliwiającym mu obronę lub że w tym celu podjęte zostały wszelkie niezbędne czynności.

Celem tego przepisu jest zapewnienie ochrony prawnej stronie, przeciwko której wniesiono pozew do sądu. Przepis ten dotyczy pozwanego, który nie ma zwykłego pobytu w państwie członkowskim, w którym wszczęto postępowanie.

Przepis nie ma zastosowania, gdy pozwany ma miejsce zamieszkania w państwie członkowskim *forum*, a więc nie zachodzi potrzeba dokonywania doręczeń za granicą.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 12

1. Jeżeli przed sądami różnych państw członkowskich zawisły sprawy o to samo roszczenie między tymi samymi stronami, sąd, przed którym wytoczono powództwo później, z urzędu zawiesza postępowanie do czasu stwierdzenia jurysdykcji sądu, przed którym najpierw wytoczono powództwo.

2. Jeżeli stwierdzona zostanie jurysdykcja sądu, przed którym najpierw wytoczono powództwo, sąd, przed którym wytoczono powództwo później, stwierdza brak swojej jurysdykcji na rzecz tego sądu.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 12

Przepis zawiera unormowanie mające na celu zapobieżenie wydawaniu sprzecznych orzeczeń w tej samej sprawie.

Art. 12 ma zastosowanie w przypadku zawisłości przed sądami różnych państw członkowskich spraw należących do przedmiotowego zakresu zastosowania rozporządzenia. Dotyczy on sytuacji, w której w co najmniej w dwóch sądach państw członkowskich zawisły spory o to samo roszczenie alimentacyjne między tymi samymi stronami.

Celem tego przepisu jest uniknięcie sytuacji, w której wydano by różne orzeczenia dotyczące zobowiązania alimentacyjnego między tymi samymi stronami. Uregulowanie skutków zawisłości sprawy w rozporządzeniu było niezbędne z uwagi na fakt, że na podstawie jego przepisów jurysdykcyjnych w tej samej sprawie mogą być właściwe sądy różnych państw członkowskich. Przewidziane w tej dyspozycji rozwiązanie nadaje systemowi sądowemu państw członkowskich większą spójność.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 13

1. W przypadku gdy przed sądami różnych państw członkowskich zawisłe są sprawy wiążące się ze sobą, sąd, przed którym wytoczono powództwo później, **może zawiesić postępowanie**.
2. Jeżeli sprawy takie są zawisłe w pierwszej instancji, sąd, przed którym wytoczono powództwo później, może na wniosek strony stwierdzić także brak swojej jurysdykcji, jeżeli sąd, przed którym najpierw wytoczono powództwo, ma jurysdykcję w tych sprawach, a połączenie spraw jest dopuszczalne zgodnie z jego prawem.
3. Sprawy wiążą się ze sobą w rozumieniu niniejszego artykułu, jeżeli istnieje między nimi tak ścisła więź, że pożądane jest ich łączne rozpoznanie i rozstrzygnięcie w celu uniknięcia wydania w oddzielnych postępowaniach sprzecznych ze sobą orzeczeń.

Rozporządzenie 4/2009 – jurysdykcja

Art. 14

Wniosek o zastosowanie środków tymczasowych, włącznie ze środkami zabezpieczającymi, przewidzianych w prawie państwa członkowskiego, może zostać wniesiony do sądu tego państwa także wówczas, gdy na podstawie niniejszego rozporządzenia sprawa główna należy do jurysdykcji sądu innego państwa członkowskiego.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 1. Niniejsze rozporządzenie stosuje się, niezależnie od rodzaju sądu lub trybunału, w sprawach cywilnych odnoszących się do:

- a)** rozvodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa;
- b)** przyznawania, wykonywania, delegacji, ograniczenia lub pozbawienie odpowiedzialności rodzicielskiej.

2. Sprawy określone w ust. 1 lit. b) mogą w szczególności dotyczyć:

- a)** prawa do opieki i prawa do kontaktów z dzieckiem;
- b)** kurateli i instytucji podobnych;
- c)** wyznaczenia i działań osoby lub instytucji, do której należy opieka nad dzieckiem lub jego mieniem, reprezentującej dziecko lub pomagającej mu;
- d)** umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczej;
- e)** środków ochrony dziecka odnoszących się do zarządzania, zachowania lub dysponowania majątkiem dziecka.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 1.

3. Niniejsze rozporządzenie nie ma zastosowania do:

- a) ustalenia lub podważenia relacji rodzic - dziecko;
- b) decyzji w sprawie adopcji, środków przygotowujących do adopcji, unieważnienia lub cofnięcia adopcji;
- c) nazwiska i imion dziecka;
- d) usamodzielnienia;
- e) obowiązku zapewnienia utrzymania;
- f) powiernictwa i dziedziczenia;
- g) środków podejmowanych w wyniku przestępstw popełnionych przez dzieci.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 3

1. W sprawach dotyczących rozwodu, separacji lub unieważnienia małżeństwa, właściwe są sądy Państwa Członkowskiego:

a) na którego terytorium:- małżonkowie zwykle zamieszkują, lub

- małżonkowie ostatnio zwykle zamieszkiwali, jeśli jeden z nich nadal tam zamieszkuje, lub

- pozwany zwykle zamieszkuje, lub

- w przypadku wspólnego wniosku, którykolwiek z małżonków zwykle zamieszkuje, lub

- składający wniosek zwykle zamieszkuje, jeśli mieszkał tam przynajmniej rok bezpośrednio przed złożeniem wniosku, lub

- składający wniosek zwykle zamieszkuje, jeśli mieszkał tam przynajmniej sześć miesięcy bezpośrednio przed złożeniem wniosku i jest albo obywatelem danego Państwa Członkowskiego albo, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, ma tam „miejsce stałego zamieszkania”;

b) którego obywatelami są oboje małżonkowie lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, na którego terytorium mają „miejsce stałego zamieszkania”.

2. Do celów niniejszego rozporządzenia, „miejsce stałego zamieszkania” ma takie samo znaczenie, jakie posiada w systemach prawnych Zjednoczonego Królestwa i Irlandii.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 3 opiera jurysdykcję ogólną w sprawach małżeńskich na dwóch łącznikach – zwykłym pobycie i obywatelstwie (w odniesieniu do Wielkiej Brytanii i Irlandii zastąpiony przez "*domicile*").

W przypadkach, w których podstawą jurysdykcji jest tylko łącznik zwykłego pobytu, obywatelstwo małżonków nie ma znaczenia – w tych przypadkach przepisy rozporządzenia stosuje się niezależnie od tego, czy małżonek lub małżonkowie mają obywatelstwo państwa członkowskiego, czy też państwa trzeciego.

Każda z podstaw jurysdykcji wskazana w tym przepisie ma charakter równorzędny.

W praktyce to strona dokonuje wyboru sądu, jeśli w konkretnym stanie faktycznym zaistniałyby okoliczności uzasadniające jurysdykcję sądów różnych państw członkowskich, np. w grę wchodzi jurysdykcja oparta na łączniku wspólnego obywatelstwa małżonków i jurysdykcja oparta na łączniku miejsca zwykłego pobytu obojga małżonków. Inicjując postępowanie w sądzie danego państwa, powód dokonuje wyboru podstawy jurysdykcji.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 4

Sąd, w którym toczy się postępowanie sądowe na podstawie art. 3, jest także właściwy do zbadania powództwa wzajemnego, jeśli tylko wchodzi ono w zakres niniejszego rozporządzenia.

Art. 5 Bez uszczerbku dla przepisów art. 3, sąd Państwa Członkowskiego, który wydał orzeczenie w sprawie separacji, jest także właściwy dla przekształcenia tego orzeczenia w rozwód, jeśli jest to zgodne z prawem obowiązującym w tym Państwie Członkowskim.

Art. 6 Małżonek, który:

a) zwykle zamieszkuje na terytorium Państwa Członkowskiego; lub

b) jest obywatelem Państwa Członkowskiego lub, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii, ma „miejsce stałego zamieszkania” na terytorium jednego z tych Państw Członkowskich,

może być pozwany w innym Państwie Członkowskim wyłącznie zgodnie z przepisami art. 3, 4 i 5.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 7

1. Jeśli żaden sąd Państwa Członkowskiego nie jest właściwy na podstawie artykułów 3, 4 i 5, właściwość ustala się, w każdym Państwie Członkowskim, według przepisów prawa obowiązującego w tym Państwie.

2. W stosunku do pozwanego, który nie zamieszkuje zwykle na terytorium Państwa Członkowskiego i nie jest ani obywatelem Państwa Członkowskiego, ani, w przypadku Zjednoczonego Królestwa i Irlandii nie ma „miejsca stałego zamieszkania” w jednym z tych państw, każdy obywatel Państwa Członkowskiego, który zwykle zamieszkuje na terytorium innego Państwa Członkowskiego może, tak jak obywatele tego Państwa, skorzystać z zasad jurysdykcji stosowanych w tym Państwie.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 7

Odesłanie znajdzie zastosowanie jedynie w sprawach, w których strona pozwana nie jest obywatelem państwa członkowskiego lub nie ma zwykłego pobytu na terytorium państwa członkowskiego, a w sprawie nie wystąpiła okoliczność uzasadniająca na podstawie [art. 3](#), [4](#) lub [5](#) jurysdykcję sądu innego państwa członkowskiego – wyrok Europejskiego Trybunału Sprawiedliwości z 29.11.2007 r. w sprawie [C-68/07 Lopez](#), Zb. Orz. 2007, s. I-10403.

Wówczas na gruncie polskiego prawa procesowego znajdzie zastosowanie art. 1103¹ KPC.

Rozporządzenie 2201/2003

Art. 1103¹ KPC § 1. Sprawy małżeńskie oraz sprawy dotyczące małżeńskich stosunków majątkowych należą do jurysdykcji krajowej także wtedy, gdy:

- 1)** oboje małżonkowie mieli ostatnie miejsce zamieszkania lub ostatnie miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli jedno z nich nadal ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 2)** małżonek będący powodem ma co najmniej od roku bezpośrednio przed wszczęciem postępowania miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 3)** małżonek będący powodem jest obywatelem polskim i ma co najmniej od sześciu miesięcy bezpośrednio przed wszczęciem postępowania miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, lub
- 4)** oboje małżonkowie są obywatelami polskimi.

§ 2. Jurysdykcja krajowa jest wyłączna, jeżeli oboje małżonkowie są obywatelami polskimi oraz mają miejsce zamieszkania i miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej.

§ 3. Jurysdykcja krajowa w sprawie małżeńskiej obejmuje także orzekanie o władzy rodzicielskiej nad wspólnymi małoletnimi dziećmi małżonków.

Źródła

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych

J. Zatorska, Komentarz do rozporządzenia Rady (We) NR 4/2009 z dnia 18 grudnia 2008 r. w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych, Lex/el. 2012

M. Pazdan (red.), Rozporządzenie Rady (WE) nr 4/2009 w sprawie jurysdykcji, prawa właściwego, uznawania i wykonywania orzeczeń oraz współpracy w zakresie zobowiązań alimentacyjnych. Komentarz w: Prawo międzynarodowe prywatne. Komentarz, Legalis 2018.

ROZPORZĄDZENIE RADY (WE) NR 2201/2003 z dnia 27 listopada 2003 r. dotyczące jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, uchylające rozporządzenie(WE) nr 1347/2000

J. Zatorska, Komentarz do rozporządzenia nr 2201/2003 dotyczącego jurysdykcji oraz uznawania i wykonywania orzeczeń w sprawach małżeńskich oraz w sprawach dotyczących odpowiedzialności rodzicielskiej, LEX/el. 2010